

רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן: שלש תרומות נאמרו בפרשה הזאת: תרומת אדנים ותרומת שקלים ותרומת המשכן. "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" – זו תרומת אדנים; "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" – זו תרומת שקלים; "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" – זו תרומת המשכן. תרומת המשכן למשכן, מה שירצו יעשו. תרומת שקלים לקרבן, מה שירצו יעשו, כדי שתהא יד כולן שווה. תרומת אדנים לאדנים, "העשיר לא ירבה

אור לישירים

אבל היות והכתוב האריך ואמר ציווי על תרומה שלוש פעמים, יש לדרוש מכאן שלוש תרומות). ומה עשו בשלוש התרומות הללו? – תרומת המשכן למשכן – תרומה זו שימשה לעשיית המשכן וכליו, מה שירצו יעשו (נראה שלשון זו היא אשגרה מלשון המשנה מגילה ג, ב: "מה שירצה יעשה", וכאן צריך לומר: 'מה שירצו יתנו') – כל כמות מהחומרים שמהם נעשה המשכן שירצו לתת רשאים הם לתת, שכל אחד נתן כמה שנדבבו ליבו, שלא נקבע שיעור לדבר. תרומת שקלים לקרבן – תרומה זו שימשה לקניית קורבנות ציבור, מה שירצו יעשו (נראה שצריך לומר: 'מה שירצו יתנו') – כל סכום שירצו לתת רשאים הם לתת, כדי (נראה שצריך לומר: 'ובלבד') שתהא יד כולן שווה – אבל אין כולם נותנים אלא אותו סכום, אין מרבים ואין ממעטים ממנו, כדי שיהיה לכל אחד חלק שווה בקורבנות הציבור (כך אמר רבי שמעון במשנה להלן ב, ד). תרומת אדנים לאדנים (המילה 'לאדנים' נוספה במסירה שלפנינו על ידי מגיה, כמו שהוא בנוסח הבבלי של מסכת שקלים, והיא כנראה הוספה על פי הבבלי מגילה כט, ב) – תרומה זו שימשה לעשיית האדנים במשכן, "העשיר לא ירבה וְהַדל לא ימעט מִמַּחְצֵית הַשֶּׁקֶל" (שמות ל, טו) – העשיר לא ירבה לתת מחצי השקל, שאין כולם נותנים אלא מחצית השקל (כתוב זה נאמר בתרומה האמורה בפרשת שקלים, כאמור להלן. האדנים של קרשי המשכן ושל עמודי הפרוכת נעשו מהכסף שנתקבל במפקד עם ישראל, שבו כל אחד היה חייב לתת מחצית השקל, וזוהי תרומת האדנים. האדנים של עמודי פתח המשכן, של עמודי החצר ושל עמודי שער החצר נעשו מהנחושת שנתקבלה בתרומת המשכן (שמות לח, כה-לא)). – הרי ששלוש התרומות חלוקות בתכליתן ובכמות נתינתן.

במשנה שקלים ב, ד שנינו: אמר רבי שמעון: מה בין שקלים לחטאת (קורבן חטאת)? – שקלים יש להם קצבה (שאינן מוסיפים על מחצית השקל הקצובה ואין פוחתים ממנה), וחטאת אין לה קצבה (יש מביא חטאת כחושה שדמיה מועטים ויש מביא חטאת שמנה שדמיה מרובים). – רבי יהודה אומר: אף לשקלים אין להם קצבה,

יכולים לעמוד על אופי של דוד. פעמים שהוא קורא את עצמו מלך, ופעמים שהוא קורא את עצמו עני (דוד המלך פעמים מתגאה ופעמים מתענוו).

וברות רבה ב, א נאמר: "וישלח יהושע בן נון מן השיטים שניים אנשים מרגלים חרש" (יהושע ב, א) – תני רבי שמעון בן יוחי: "חרש" – כמשמעו (שאינו יכול לשמוע). אמר להם: עשו עצמכם כחרשים ואתם עומדים על אופי שלהם. תני משום רבי מאיר: מתוך שאתם עושים עצמכם כחרשים, אתם עומדים על אופי שלהם.

רבי חגי (אמורא ארץ ישראל בדור השלישי והרביעי) אמר בשם רבי שמואל בר נחמן (אמורא ארץ ישראל בדור השני והשלישי): שלש תרומות נאמרו בפרשה הזאת – של הציווי על התרומה למלאכת המשכן (שמות כה, א-ט), שבפרשה הזאת נצטוו ישראל על תרומה שלוש פעמים, ואלו הן שלוש התרומות: תרומת אדנים ותרומת שקלים ותרומת המשכן – כמבואר להלן. "וְיָבִיאוּ אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ לִי תְרוּמָה" (שמות כה, ב) – אתה חייב לדבר עם בני ישראל, שייקחו לשמי הפרשה ממה שיש להם, – זו תרומת אדנים – זה ציווי על תרומה לצורך האדנים (הבסיסים לקרשים ולעמודים) במשכן; "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לִבּוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי" (שם) – מכל איש שירצה בליבו לתת נדבה תיקחו את ההפרשה לשמי, – זו תרומת שקלים – זה ציווי על תרומת שקלים; "וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם" (שמות כה, ג) – וזאת, המפורטת להלן שם, ההפרשה שתיקחו מהם, – זו תרומת המשכן – זה ציווי על תרומה לצורך המשכן (בפסוק זה ובפסוקים שלאחריו מפורשים החומרים שיש לקחת מהם את התרומה למלאכת המשכן, ולכן פירשו שהתרומה שנאמרה בפסוק זה היא תרומת המשכן, אבל בפסוק שלפניו לא פורש בכתוב למה שימשו שתי התרומות שנאמרו בו. עיקרה של הפרשה הזאת הוא ציווי על תרומת המשכן, אך אילו באה הפרשה הזאת לומר ציווי על תרומת המשכן בלבד, היה צריך הכתוב לקצר ולומר 'דבר אל בני ישראל וייקחו לי תרומה מאת כל איש אשר יידבנו ליבו' ואחר כך לפרש את החומרים שיש לקחת מהם את התרומה,